

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 13.1.2022.
COM(2022) 15 final

2022/0006 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2022) 4 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Eiropas Savienības pamatā ir solidaritāte gan starp tās pilsoņiem, gan starp dalībvalstīm. Šī universālā un kopīgā vērtība virza Savienības darbības un nodrošina nepieciešamo vienotību, lai būtu iespējams risināt problēmas, ar kurām sabiedrība saskaras šodien un saskarsies rīt, problēmas, kuras jaunažiem eiropiešiem ir jārisina, demonstrējot savu solidaritāti praksē.

Covid-19 pandēmija nepieredzētā veidā ir ietekmējusi jauniešu izglītību, nodarbinātību, sociālo iekļaušanu un garīgo veselību. Tā ir pārtraukusi viņu iespējas iegūt izglītību un nodarbinātību, un daudzi jaunieši ir piedzīvojuši izolāciju, trauksmi un depresiju. Taču jaunieši ir arī izrādījuši paaudžu solidaritāti un atbalstu un ir spējuši demonstrēt lielu noturību un pūles nolūkā mazināt pandēmijas ietekmi.

2021. gada 15. septembrī Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena runā par stāvokli Savienībā paziņoja, ka Eiropas Komisija ierosina 2022. gadu pasludināt par Eiropas Jaunatnes gadu un veltīt to “jauniešiem, kuri no tik daudz kā ir atteikušies citu labā”. Viņa uzsvēra, ka “Eiropai ir vajadzīga visa tās jaunatne”. 2021. gada 14. oktobrī Komisija iesniedza priekšlikuma projektu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas Jaunatnes gadu 2022. Viens no Jaunatnes gada mērķiem ir veicināt iespējas, kas jauniešiem tiek piedāvātas publisko politiku ietvaros ES, valstu, reģionālā un vietējā līmenī, lai atbalstītu viņu personīgo, sociālo un profesionālo attīstību.

Eiropas Solidaritātes korpuss¹ ir Savienības vienas pieturas aģentūra, kas jauniešiem nodrošina brīvprātīgā darba iespējas. Jauniešiem tiek piedāvātas daudzas iespējas piedalīties solidaritātes aktivitātēs dažādās jomās un atbalstīt valstu, reģionālos un vietējos dalībniekus viņu centienos pārvarēt dažādas problēmas un krīzes.

Brīvprātīgais darbs gan Savienībā, gan ārpus tās sniedz bagātīgu neformālās un ikdienējās mācīšanās pieredzi un veicina jauniešu personīgo, sociāli izglītojošo un profesionālo attīstību, kā arī aktīvu pilsoniskumu, pilsonisko līdzdalību un nodarbināmību. Jauniešu iniciatīvas gars ir svarīga sabiedrības un darba tirgus vērtība.

Starpvalstiskam brīvprātīgajam darbam visā ES ir papildu dimensija, proti, palīdzība kopienai citā valstī, starpkultūru izpratnes palielināšana, mācīšanās un darbs svešvalodā. Eiropas darba tirgus augstu vērtē daudzvalodību, multikulturālismu un pielāgošanās spēju.

2008. gada 20. novembrī Padome pieņēma ieteikumu par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā (“Padomes 2008. gada ieteikums”)². Desmit gadus vēlāk Padome aicināja Komisiju ierosināt atjaunināt 2008. gada Padomes ieteikumu par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā saistībā ar Komisijas rezolūciju, ar ko apstiprina ES jaunatnes stratēģiju 2019.–2027. gadam³.

Paziņojumā par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam⁴ ir uzsvērts, ka “neformālā izglītība, tostarp brīvprātīgais darbs, palīdz apgūt dzīves un profesionālās prasmes un kompetences. Šīs prasmes un kompetences ir jāveicina, jānovērtē un pilnībā jāatzīst”. Tajā arī

¹ [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2021/888 \(2021. gada 20. maijs\), ar ko izveido programmu “Eiropas Solidaritātes korpuss” un atceļ Regulas \(ES\) 2018/1475 un \(ES\) Nr. 375/2014 \(europa.eu\).](#)

² OV C 319, 13.12.2008., 8., 9. un 10. lpp.

³ OV C 456, 18.12.2018., 1.–22. lpp.

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam (COM(2020) 625 final, pieejams vietnē <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>).

uzsvērts, ka “tomēr joprojām pastāv šķēršļi pārrobežu brīvprātīgā darba mobilitātei, tostarp mācību rezultātu atzīšanai darba devēju vidū”. Paziņojumā teikts, ka tiks sniegtas atjauninātas politikas norādes, lai novērstu juridiskos, finansiālos un administratīvos šķēršļus, kas joprojām kavē jauniešu pārrobežu brīvprātīgo darbu un solidaritāti. Šīs atjauninātas norādes palīdzēs vēl vairāk uzlabot pārrobežu pieredzes iekļautību, kvalitāti un atzīšanu saistībā ar topošo Eiropas Solidaritātes korpusa programmu.

Savā jaunajā stratēģiskajā satvarā Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030)⁵ Padome 1. prioritārajā jomā apstiprināja, ka “rosināt, augstu novērtēt un atzīt neformālo mācīšanos, tostarp brīvprātīgo darbu, un veicināt pārrobežu solidaritātes aktivitāšu iekļautību, kvalitāti un atzīšanu” ir konkrēts uzdevums.

Komisija 2021. gada 14. oktobra ziņojumā par ES jaunatnes stratēģijas īstenošanu⁶ atsaucas uz savu pārskatu par Padomes 2008. gada ieteikumu, lai vēl vairāk atbalstītu mobilitātes un brīvprātīgā darba iespējas. Tajā uzsvērts, ka šis pārskats ir aktuāls un savlaicīgs saistībā ar pandēmiju un tās jaunajām prioritātēm (brīvprātīgo veselība un drošība, paaudžu solidaritāte) un ka ir jāaplūko jauni brīvprātīgā darba veidi, tostarp digitālais brīvprātīgais darbs un jauktais brīvprātīgais darbs, kas daļēji ir digitāls un daļēji tiek veikts klātienē.

Padomes 2008. gada ieteikuma mērķis ir likvidēt šķēršļus brīvprātīgajam darbam Eiropā, palielinot informētību un spēju piedāvāt brīvprātīgā darba iespējas, samazinot šķēršļus līdzdalībai, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, un palielinot iegūto prasmju atzīšanu. Ieteikumā Komisija tika aicināta atbalstīt dalībvalstis, veicot tādas darbības kā savstarpēja mācīšanās, stimulu nodrošināšana, izmantojot mobilitātes programmas, un tāda tiešsaistes portāla izveide, kas atbilstu brīvprātīgā darba prasībām un piedāvājumiem. Darbības tika īstenotas, un tagad tās ir ES jaunatnes pasākumu galvenā sastāvdaļa. Lielākā daļa jautājumu, kas izvirzīti Padomes 2008. gada ieteikumā, joprojām ir aktuāli, un tos vajadzētu turpināt pārvaldīt. Tomēr atjauninātajā versijā būtu jāatspoguļo kopš 2008. gada notikušās izmaiņas, citstarp:

- brīvprātīgā darba joma ir attīstījusies, jo īpaši kopš Eiropas Solidaritātes korpusa darbības uzsākšanas, kas ir galvenais jauniešu starpvalstu solidaritātes aktivitāšu nodrošinātājs ES līmenī, un jaunu brīvprātīgā darba un pakalpojumu shēmu ieviešanas valstu līmenī, arī ar starpvalstiskiem elementiem;
- ir radušies šķēršļi mobilitātei, kas saistīti ar neparedzētiem apstākļiem (piem., Covid-19 pandēmija), un nepieciešamība aizsargāt un saglabāt brīvprātīgo veselību, drošību un aizsardzību;
- ir pieaugusi apziņa, ka brīvprātīgā darba pieredze attīsta prasmes un kompetences, kas vajadzīgas darba tirgum. Mācīšanās rezultātu dokumentēšanai un validēšanai ir pieejami jauni instrumenti, kas veicina brīvprātīgo personīgo, izglītības, sociālo, pilsonisko un profesionālo attīstību un tādējādi arī viņu nodarbināmību. Par tiem ir jāinformē brīvprātīgo kopiena un arī darba devēji;
- nepieciešamība brīvprātīgajā darbā vairāk iesaistīt ierobežotām iespējām pakļautus jauniešus;
- demogrāfiskās problēmas, arī Eiropas iedzīvotāju novecošana, kas paver iespējas lielākai paaudžu solidaritātei;

⁵ Padomes Rezolūcija par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030) (OV C 66, 26.2.2021., 1.–21. lpp., pieejama vietnē [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:32021G0226(01))).

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0636&qid=1643476867741&from=EN>.

- jaunas tendences brīvprātīgajā darbā, piemēram, digitālais brīvprātīgais darbs⁷ un “komerciālais” brīvprātīgais darbs⁸;
- arvien pieaug bažas par vidisko ietekmi un rūpes par to, lai mobilitāte būtu ilgtspējīga.

Visā ES pastāv daudz šķēršļu starpvalstiskam brīvprātīgajam darbam. Lai nodrošinātu Eiropas Solidaritātes korpusa programmas un līdzīgu valsts brīvprātīgo programmu lietderīgu un efektīvu darbību visā ES, ir ļoti svarīgi likvidēt vai samazināt šādus šķēršļus. Nopietnākie šķēršļi, par ko ziņoja dažādas ieinteresētās personas, ir šādi:

- valsts administratīvo un reglamentējošo noteikumu dažādība brīvprātīgā darba jomā;
- trūkst praktiskas informācijas tiešsaistē par tādiem jautājumiem kā, piemēram, starpvalstisko brīvprātīgo sociālā nodrošinājuma segums, brīvprātīgo tiesības uz sociālo nodrošinājumu, kārtība, kādā jāpiesakās Eiropas veselības apdrošināšanas kartes saņemšanai⁹;
- izpratnes trūkums par brīvprātīgā darba pieredzes vērtību un brīvprātīgā darba rezultātā iegūto prasmju validēšanas pasākumu nepietiekama izmantošana;
- brīvprātīgā darba iespēju trūkums ierobežotām iespējām pakļautiem jauniešiem;
- dažkārt neskaidri noteikumi brīvprātīgo atbalstam un aizsardzībai, arī tādu krīžu laikā kā, piemēram, Covid-19 pandēmija;
- sinerģijas trūkums starp ES un valstu shēmām, kas paredzētas starpvalstiskām brīvprātīgā darba aktivitātēm.

Ierosinātā Padomes ieteikuma mērķis ir:

- veicināt jauniešu starpvalstisku brīvprātīgo darbu Eiropas Solidaritātes korpusa ietvaros vai saistībā ar citām shēmām valstu līmenī;
- ierosināt politikas norādes ar mērķi uzlabot jauniešu starpvalstiskā brīvprātīgā darba iekļaušanas, kvalitātes, atzīšanas un ilgtspējības dimensiju;
- sekmēt savstarpējo papildināmību starp brīvprātīgā darba shēmām dalībvalstīs un Eiropas Solidaritātes korpusa programmu un
- veicināt savstarpēju mācīšanos un tīklošanu jauniešu starpvalstiskā brīvprātīgā darba aktivitātēs.

• **Saskanība ar esošajiem noteikumiem šajā politikas jomā**

Priekšlikuma pamatā ir vairākas atbilstošas ES jaunatnes politikas. ES jaunatnes stratēģija iezīmē ES lomu jaunatnes un solidaritātes aktivitāšu jomā. Tā aptver sadarbību ES jaunatnes politikas ietvaros laikposmā no 2019. līdz 2027. gadam un veicina jauniešu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē; šī stratēģija arī atbalsta sociālo un pilsonisko iesaistīšanos, brīvprātīgo

⁷ Digitālais brīvprātīgais darbs, ko dēvē arī par virtuālo vai tiešsaistes brīvprātīgo darbu, ietver brīvprātīgo aktivitātes, kas tiek veiktas, izmantojot internetam pieslēdzamu tehnoloģiju un rīkus, parasti bez fiziskas mobilitātes.

⁸ Prakse, kad brīvprātīgais darbs tiek apvienots ar atvaļinājumu, t. i., cilvēku dalība solidaritātes aktivitātēs ir viņu pašu apmaksātu brīvdienu sastāvdaļa (pētījumos/medijos to dēvē arī par "voluntūriskumu" un tūrisma brīvprātīgā darba ietvaros).

⁹ Jāatgādina, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu ir paredzēta sociālā nodrošinājuma tiesību, tostarp slimības pabalstu, koordinācija pārrobežu situācijās, un šis regulējums attiecas uz brīvprātīgajiem, kas pārvietojas starp dalībvalstīm.

darbu un dalību solidaritātes aktivitātēs, un tās mērķis ir nodrošināt, ka visiem jauniešiem ir pieejami resursi, kas nepieciešami, lai varētu piedalīties sabiedrības dzīvē.

Eiropas Solidaritātes korpuss tika izveidots 2016. gadā, un kopš 2018. gada tas darbojas, pamatojoties uz atsevišķu regulu, un tam ir savs budžets¹⁰. Eiropas Solidaritātes korpuss nodrošina vienotu kontaktpunktu attiecībā uz ES finansētām solidaritātes aktivitātēm visā Eiropā un sniedz jauniešiem iespēju piedalīties solidaritātes aktivitātēs savā valstī vai ārvalstīs. Jaunajā Eiropas Solidaritātes korpusa darbības periodā (2021–2027) īpašs uzsvars tiek likts uz iekļaušanu, kā tas atspoguļots nesen pieņemtajā “Erasmus+” iekļaušanas pasākumu satvarā un Eiropas Solidaritātes korpusa programmā 2021.–2027. gadam¹¹. *Youthpass*¹² ir neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanas instruments, kas izstrādāts jaunatnes projektiem, kurus īsteno saskaņā ar Eiropas jaunatnes programmām, jo īpaši Eiropas Solidaritātes korpusa programmu. Izmantojot *Youthpass* sertifikātu, var identificēt un dokumentēt mācīšanās rezultātus, kas gūti, piedaloties šādos projektos.

Ar ierosināto Padomes ieteikumu atbalsts tiks sniegts arī šādām iniciatīvām:

- “Eiropas Jaunatnes gads 2022”¹³;
 - Eiropas Izglītības telpa;
 - 2020./2021. gadā pieņemtās ES līdztiesības stratēģijas un iekļaušanas politikas pamatnostādnes, kas vērstas uz konkrētām diskriminētām un neizdevīgā stāvoklī esošām grupām — ES rasisma apkarošanas rīcības plāns 2020.–2025. gadam, ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskais satvars, LGBTIK līdztiesības stratēģija, Rīcības plāns par integrāciju un iekļaušanu un Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija¹⁴.
- **Atbilstība citām Savienības politikām un programmām**

ES līmenī atbalstītajam jauniešu brīvprātīgajam darbam ir saikne ar citām jaunatnei svarīgām politikas jomām, piemēram, izglītību un apmācību, nodarbinātību, pilsonību un demokrātisku līdzdalību, sociālo iekļaušanu, migrantu integrāciju, vides un dabas aizsardzību, klimata pasākumiem, radošumu, kultūru un digitalizāciju. Jauniešiem sniedz atbalstu daudzas ES programmas un instrumenti, jo īpaši:

- Eiropas Solidaritātes korpuss, kas piedāvā jauniešiem iespējas piedalīties solidaritātes aktivitātēs Eiropā un ar humāno palīdzību saistītās aktivitātēs visā pasaulē;
- programma “Erasmus+”, kas piedāvā starpvalstiskas mācību mobilitātes iespējas jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem un dažādas jauniešu līdzdalības aktivitātes;

¹⁰ Laikposmā no 2018. līdz 2020. gadam Eiropas Solidaritātes korpusa darbības pamatā bija Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1475 (2018. gada 2. oktobris), ar ko paredz Eiropas Solidaritātes korpusa tiesisko regulējumu un groza Regulu (ES) Nr. 1288/2013, Regulu (ES) Nr. 1293/2013 un Lēmumu Nr. 1313/2013/ES (OV L 250, 4.10.2018., 1.–20. lpp.).

No 2021. līdz 2027. gadam Eiropas Solidaritātes korpusa darbība balstās uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/888 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Eiropas Solidaritātes korpuss” un atceļ Regulas (ES) 2018/1475 un (ES) Nr. 375/2014 (OV L 202, 8.6.2021., 32.–54. lpp.).

¹¹ [Commission Implementing Decision - framework of inclusion measures of Erasmus+ and European Solidarity Corps 2021-27 | Erasmus+ \(europa.eu\)](#), kas pieņemts 2021. gada 22. oktobrī.

¹² [Youthpass](#).

¹³ [Komisijas dokumentu reģistrs — COM\(2021\) 634 \(europa.eu\)](#).

¹⁴ COM(2020) 565 final, 18.9.2020.; COM(2020) 620 final, 9.10.2020.; COM(2020) 698 final, 12.11.2020.; COM(2021) 101 final, 3.3.2021.

- pastiprinātā Garantija jauniešiem, kuras mērķis ir nodrošināt, ka visi jaunieši četru mēnešu laikā pēc darba zaudēšanas vai formālās izglītības iegūšanas saņem kvalitatīvu darbu, tālākizglītības, mācekļa prakses vai stažēšanās piedāvājumu, kā arī
- stažēšanās kvalitātes sistēma — ES instruments, kas uzlabo stažēšanās kvalitāti un apkaro ļaunprātīgu stažēšanās praksi, kas citstarp izpaužas kā parastu iesācēja darbvietu aizstāšana.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Ierosinātais Padomes ieteikums ir saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 165. un 166. pantu.

Saskaņā ar LESD 165. panta 1. punktu, “[v]eicinot dalībvalstu sadarbību un vajadzības gadījumā atbalstot un papildinot to rīcību, Savienība sekmē pilnvērtīgās izglītības attīstību, pilnīgi respektējot dalībvalstu atbildību par mācību saturu un izglītības sistēmu organizāciju”.

Saskaņā ar LESD 165. panta 2. punkta piekto ievilkumu Savienības darbību mērķis ir “palīdzēt attīstīties jaunatnes apmaiņai un darbaudzinātāju apmaiņai, kā arī sekmēt jauniešu dalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē”.

LESD 165. panta 4. punkta otrajā ievilkumā norādīts, ka, lai palīdzētu sasniegt šajā pantā minētos mērķus,

- Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem ieteikumus.

Saskaņā ar LESD 166. panta 1. punktu Savienība īsteno arodmācību politiku, kas atbalsta un papildina dalībvalstu rīcību, pilnīgi respektējot dalībvalstu atbildību par arodmācību saturu un organizāciju.

Savienības rīcības mērķis saskaņā ar LESD 166. panta 2. punkta trešo ievilkumu ir padarīt pieejamākas arodmācības un veicināt mācībspēku un mācāmo, un jo īpaši jaunatnes mobilitāti.

LESD 166. panta 4. punkta pēdējā daļā noteikts, ka Eiropas Parlaments un Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem ieteikumus.

Šajā iniciatīvā nav ierosināta ES regulatīvo pilnvaru paplašināšana vai saistoši pienākumi dalībvalstīm. Dalībvalstis lēmumu par to, kā tās īstenos šo Padomes ieteikumu, pieņem atbilstoši konkrētās dalībvalsts apstākļiem.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Šis priekšlikums ir saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas paredzēts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktā.

Pieredze liecina, ka ierosinātās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt ar dalībvalstu rīcību. Tas ir saistīts ar ierosinātās darbības Eiropas mērogu; tās mērķis ir jo īpaši novērst šķēršļus jauniešu starpvalstiskam brīvprātīgajam darbam Eiropā un palielināt Eiropas Solidaritātes korpusa un citu starpvalstisku brīvprātīgā darba programmu ietekmi.

Saskaņā ar subsidiaritātes principu šajā priekšlikumā ir izklāstīta turpmākā virzība, lai veicinātu jauniešu starpvalstisku brīvprātīgo darbu Savienībā, un šajā nolūkā ir ierosināti ieteikumi.

- **Proporcionalitāte**

Šis priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu, kas paredzēts LES 5. panta 4. punktā.

Ierosinātā ieteikuma saturs un forma nepārsniedz tā mērķu sasniegšanai nepieciešamo. Saistības, ko dalībvalstis uzņemsies, ir brīvprātīgas, un katra dalībvalsts var lemt, kādu pieeju piemērot. Ierosinātajā ieteikumā ir ņemta vērā jauniešu brīvprātīgā darba veidu daudzveidība Eiropas Savienībā.

- **Tiesību instrumenta izvēle**

Lai veicinātu LESD 165. un 166. pantā minēto mērķu sasniegšanu, šajā līgumā ir paredzēts, ka Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem ieteikumus.

Padomes ieteikums ir atbilstīgs instruments jaunatnes jomā, kurā Savienībai ir atbalsta kompetence, un tas ir instruments, kas bieži izmantots Eiropas rīcībai šajās jomās. Kā tiesību instruments tas norāda uz dalībvalstu apņemšanos īstenot izklāstītos pasākumus un nodrošina spēcīgāku politisko pamatu sadarbībai šajā jomā, vienlaikus pilnībā atzīstot dalībvalstu piekritību izglītības un jaunatnes jomā. Komisija ierosina ar šo ieteikumu aizstāt Padomes 2008. gada 20. novembra ieteikumu par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŽU AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

ES jaunatnes stratēģijas un Padomes 2008. gada ieteikuma izvērtējums tika veikts 2015. un 2016. gadā¹⁵. Tajā tika secināts, ka minētajā ieteikumā ir risināti daži ļoti būtiski un ilgstoši neatrisināti jautājumi, kas saistīti ar starpvalstisku brīvprātīgo darbu un šķēršļiem šajā jomā, bet tas varētu būt vērienīgāks un labāk saistīts ar pašreizējiem ES finansēšanas instrumentiem.

Vajadzība pēc labākas brīvprātīgā darba pieredzes atzīšanas izvērtēšanas laikā joprojām bija aktuāla, lai gan ieteikums ir veicinājis *Youthpass* sertifikātu popularitātes un atpazīstamības pieaugumu un *Europass* tiešsaistes platformas sniegtās iespējas. 2015. gadā par neatliekamu problēmu tika atzīta cilvēku no nelabvēlīgā situācijā esošām grupām iekļaušana, arī vīzu pieteikumu izskatīšana un attieksme pret migrantiem. Tika identificētas arī citas vajadzības, piemēram, nodrošināt brīvprātīgā darba projektu labāku kvalitāti, stabilu finansējumu un kapacitātes palielināšanas iespējas organizācijām, kā arī brīvprātīgā darba digitalizāciju. Dalībvalstu un jaunatnes organizāciju reakcija uz aicinājumu palielināt iespējas, izmantojot savus resursus, bija diezgan vāja (izņemot toreizējo “*Erasmus+*” Eiropas Brīvprātīgo dienestu). Laika gaitā dalībvalstu prioritātes nosliecās par labu tam, lai samazinātu jauniešu bezdarbu, kura līmenis bija ļoti augsts finanšu krīzes dēļ, un tika atzīts, ka citstarp varētu būt lietderīgi palielināt brīvprātīgā darba iespējas.

¹⁵ [Evaluation of the EU Youth Strategy and the Council Recommendation on the mobility of young volunteers \(europa.eu\)](#) (SWD(2017) 281).

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

2008. gada ieteikuma un ES jaunatnes stratēģijas izvērtēšanas ietvaros 2016. gadā tika veiktas ieinteresēto personu aptaujas un sabiedriskā apspriešana¹⁶. Brīvprātīgais darbs tika apspriests “Klausīšanās gadā” pirms ES jaunatnes stratēģijas atjaunošanas. Pētījumā par šķēršļiem, kas kavē solidaritātes aktivitātes¹⁷, tika iekļautas fokusa grupas un 2019. gada oktobrī veiktās jauniešu organizāciju aptaujas, kā arī to organizāciju aptaujas, kas nodarbojas ar solidaritātes aktivitātēm Eiropā (atbildēja aptuveni 700 NVO). 2021. gada pavasarī tika rīkota sabiedriskā apspriešana¹⁸.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

PPMI grupa pētījumu par šķēršļu novēršanu pārrobežu solidaritātes aktivitātēm (“*Removing obstacles to cross-border solidarity activities*”)¹⁹ veica no 2019. gada jūnija līdz 2020. gada janvārim. Pētījumā sniegtos ieteikumus izmantoja ekspertu grupa²⁰, kurā darbojās dalībvalstu pārstāvji un galvenās ieinteresēto personu organizācijas. Minētā ekspertu grupa papildināja pārskatā izmantoto pierādījumu bāzi ar administratīvās prakses piemēriem un pieredzi, kā arī ar atsauksmēm no jauniešu un brīvprātīgā darba organizācijām²¹.

- **Ietekmes novērtējums**

Ņemot vērā to, ka ierosinātās aktivitātes papildināja dalībvalstu iniciatīvas un bija brīvprātīgas, kā arī paredzamās ietekmes apjomu, ietekmes novērtējums netika veikts.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

- **Pamattiesības**

Ierosinātajā Padomes ieteikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā²², kurā atzīts, ka solidaritāte ir viena no vispārējām vērtībām, uz kurām ir dibināta ES. Jo īpaši šajā priekšlikumā ir pilnībā ņemti vērā šādi Pamattiesību hartas principi:

- 8. pants. Personas datu aizsardzība,
- 14. pants. Tiesības uz izglītību,

¹⁶ [Jauniešu brīvprātīgais darbs – darbs pie projektiem citās ES valstīs \(atjaunināts\) \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12774-Jauniesu-brivpratigais-darbs-darbs-pie-projektiem-citas-ES-valstis-atjauninats-ly)

¹⁷ *Study on removing obstacles to cross-border solidarity activities, PPMI Group in cooperation with EPRD*, 2020; <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1a7042cb-e678-11ea-ad25-01aa75ed71a1>.

¹⁸ [https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12774-Jauniesu-brivpratigais-darbs-darbs-pie-projektiem-citas-ES-valstis-atjauninats- ly](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12774-Jauniesu-brivpratigais-darbs-darbs-pie-projektiem-citas-ES-valstis-atjauninats-ly).

¹⁹ Turpat, sk. 18. zemsvītras piezīmi.

²⁰ “*Promoting the mobility of young volunteers and cross-border solidarity, a practical toolbox for actors and stakeholders in the field of youth and recommendations for policymakers*” (“Brīvprātīgo jauniešu mobilitātes un pārrobežu solidaritātes veicināšana, praktisks instrumentu kopums jaunatnes jomā iesaistītajām personām un ieinteresētajām personām un ieteikumi politikas veidotājiem”), ko izstrādājusi Eiropas Komisijas izveidotā ekspertu grupa, lai atbalstītu Padomes 2008. gada ieteikuma par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti pārskatīšanu (2021) (pārskatīšana tika veikta no 2019. gada septembra līdz 2020. gada septembrim).

²¹ Ekspertu grupa par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti un pārrobežu solidaritāti, informatīvs dokuments, kas izstrādāts, lai atbalstītu Komisiju Padomes 2008. gada ieteikuma par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti pārskatīšanā, *Ecorys*, 2020. gada februāris.

²² ES Pamattiesību harta (OV C 326, 26.10.2012., 391. lpp.).

- 15. pants. Brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt,
- 21. pants. Diskriminācijas aizliegums,
- 26. pants. Invalīdu integrācija,
- 31. pants. Godīgi un taisnīgi darba apstākļi,
- 32. pants. Bērnu darba aizliegšana un strādājošu jauniešu aizsardzība.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šai iniciatīvai nebūs vajadzīgi papildu resursi no ES budžeta.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Lai atbalstītu īstenošanu, dalībvalstīm būtu jāiekļauj informācija par progresu regulārajos atjauninājumos, ko veic saskaņā ar ES jaunatnes stratēģiju, jo īpaši valsts turpmāko darbību plānotāja ietvaros. Komisija apņemas ziņot par Padomes ieteikuma izmantošanu saistībā ar ES Jaunatnes stratēģijas īstenošanu un izglītības un apmācības jomā izveidoto Eiropas stratēģisko sistēmu sadarbībai ceļā uz Eiropas izglītības telpu un vēl tālāk.

- **Ieteikuma pamatprincipi un dienestu darba dokuments**

Ieteikuma projektā ir ierosināti virzieni un darbības, ko dalībvalstis var veikt, lai vēl vairāk veicinātu jauniešu starpvalstisko brīvprātīgo darbu Eiropā. Tajā izklāstīta Eiropas Komisijas apņemšanās papildināt un atbalstīt dalībvalstu darbības šajā jomā. Pievienotajā dienestu darba dokumentā ir aprakstīts plašs pierādījumu klāsts ierosinātā ieteikuma atbalstam.

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 165. panta 4. punktu un 166. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) 2021. gada 15. septembrī Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena runā par stāvokli Eiropas Savienībā²³ paziņoja, ka Eiropas Komisija ierosinās 2022. gadu pasludināt par Eiropas Jaunatnes gadu un “veltīt to jauniešiem, kuri no tik daudz kā ir atteikušies citu labā”. Eiropas Jaunatnes gada mērķis citstarp ir veicināt tādas iespējas jauniešiem, kas izriet no publiskās politikas ES, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, lai atbalstītu viņu personīgo, sociālo un profesionālo attīstību zaļā, digitālā un iekļaujošā pasaulē.
- (2) Kā uzsvērts Eiropas Parlamenta rezolūcijā par Covid-19 ietekmi uz jaunatni un sportu (2020/2864(RSP))²⁴, jaunieši ir bijuši galvenie solidaritātē balstītu aktivitāšu dalībnieki, cenšoties apmierināt savas kopienas vajadzības Covid-19 pandēmijas laikā, — gan vadījuši izpratnes veidošanas kampaņas, gan darbojušies pirmajās rindās Eiropas Solidaritātes korpusa ietvaros, gan piedalījušies citās brīvprātīgā darba iniciatīvās.
- (3) Veicot brīvprātīgo darbu Eiropas Solidaritātes korpusā un citās shēmās, jaunieši īsteno mērķus, kas norādīti Līguma par Eiropas Savienību (LES) preambulā, kurā uzsvērtā parakstītāju vēlme padziļināt solidaritāti starp Eiropas tautām, un LES 2. pantā, kurā solidaritāte minēta kā viena no dalībvalstu kopīgajām vērtībām.
- (4) Lai arī Eiropas Brīvprātīgo dienesta (1996–2018) un Eiropas Solidaritātes korpusa darbā gūtā pieredze ir bijusi veiksmīga, tomēr tā liecina par nepieciešamību vēl vairāk atvieglot starpvalstisku brīvprātīgo darbu. Šajā kontekstā Padome ir aicinājusi pārskatīt Padomes 2008. gada 20. novembra ieteikumu par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā (“Padomes 2008. gada ieteikums”), lai stiprinātu Eiropas jaunatnes programmu potenciālu sasniegt jauniešus un palīdzēt viņiem veidot kopienu²⁵. Tas jo īpaši norādīts 4. pielikumā par darba plānu ES jaunatnes stratēģijai 2019.–2021. gadam. Turklāt Komisijas 2021. gada 14. septembra ziņojumā par ES

²³ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/soteu_2021_address_en_0.pdf.

²⁴ Pieņemtie teksti — Covid-19 ietekme uz jaunatni un sportu, 2021. gada 10. februāris (europa.eu).

²⁵ OV C 456, 18.12.2018., 1.–22. lpp.

jaunatnes stratēģijas īstenošanu²⁶ bija iekļauta atsauce uz Padomes 2008. gada ieteikuma pārskatīšanu.

- (5) Lielākā daļa jautājumu, kas izvirzīti Padomes 2008. gada ieteikumā, joprojām ir aktuāli un tiek aplūkoti arī šajā priekšlikumā. Kopš 2008. gada situācija daudzējādā ziņā ir mainījusies, tādēļ Padomes 2008. gada ieteikums ir jāatjaunina. Piemēram, svarīgs notikums ir Eiropas Solidaritātes korpusa darbības uzsākšana 2016. gadā un jaunu valsts mēroga brīvprātīgā darba shēmu izveide, arī ar starpvalstiskiem elementiem, kas jauniešiem dažreiz piedāvā ļoti līdzīgas iespējas. ES jaunatnes stratēģijā 2019.–2027. gadam²⁷ tika pausts aicinājums dalībvalstīm un Komisijai to attiecīgajās kompetences jomās meklēt savstarpējo papildināmību un sinerģiju starp ES finansēšanas instrumentiem un valstu, reģionālajām un vietējām shēmām.
- (6) ES jaunatnes stratēģijas un Padomes 2008. gada ieteikuma izvērtējumā²⁸ tika identificēts, ka 2015. gadā, salīdzinājumā ar 2008. gadu, daudz aktuālāks ir jautājums par jauniešu no nelabvēlīgas vides iekļaušanu. Citas vajadzības, kas tika identificētas, bet 2008. gada ieteikumā netika risinātas, ir arī šādas: brīvprātīgā darba projektu kvalitātes nodrošināšana, spēju veidošanas iespējas organizācijām, minētā ieteikuma īstenošanas labāka uzraudzība. Ekspertu grupa nāca klajā ar ieteikumiem turpmākajai politikai²⁹, kas attiecās arī uz zināšanu apmaiņu un tīklošanu, piekļuvi brīvprātīgajam darbam, administratīvo šķēršļu novēršanu, informētību, atpazīstamību, digitālo brīvprātīgo darbu un vides kontekstu un kas tika izmantoti, sagatavojot ierosināto ieteikumu.
- (7) Kopš 2008. gada ir piedzīvotas vairākas krīzes, kuru ietekme ir bijusi smaga, piemēram, tādas, kas traucē brīvprātīgo starpvalstisku fizisko mobilitāti. Covid-19 pandēmija ir izgaismojusi to, cik svarīgi ir vienmēr garantēt visu dalībnieku veselību, drošību un aizsardzību, citstarp izstrādājot noteikumus neparedzētu apstākļu iespējamās ietekmes pārvaldībai. Turklāt ilgu laiku jēdziens “starpvalstisks brīvprātīgais darbs” praksē attiecās tikai uz aktivitātēm, kas saistītas ar brīvprātīgo fizisko mobilitāti. Tomēr līdz ar tehnoloģiju attīstību un Covid-19 pandēmijas ietekmē ir parādījušās jaunas brīvprātīgā darba tendences. Ir atklājies, ka digitālais brīvprātīgais darbs var papildināt “standarta” brīvprātīgo darbu, kas saistīts ar fizisko mobilitāti, vai pat kļūt par alternatīvu brīvprātīgā darba veidu, jo īpaši jauniešiem, kuri fiziski nevar ceļot. Brīvprātīgā darba starppaaudžu dimensija ir skaidri parādījusi savu nozīmi arī mūsu sabiedrības demogrāfisko izaicinājumu risināšanā. Bažas par vidi un klimata pārmaiņām ir ES politiskās dienaskārtības uzmanības centrā un ir jāatspoguļo aktivitātēs, kas saistītas ar starpvalstisko mobilitāti.

²⁶ https://europa.eu/youth/d8/sites/default/files/inline-files/1_EN_ACT_part1_v3.pdf

²⁷ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218\(01\)&qid=1578414694481&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218(01)&qid=1578414694481&from=EN)

²⁸ *Evaluation of the EU Youth Strategy and the Council Recommendation on the mobility of young volunteers*, 2017.

²⁹ “Promoting the mobility of young volunteers and cross-border solidarity, a practical toolbox for actors and stakeholders in the field of youth and recommendations for policymakers” (“Brīvprātīgo jauniešu mobilitātes un pārrobežu solidaritātes veicināšana, praktisks instrumentu kopums jaunatnes jomā iesaistītajām personām un ieinteresētajām personām un ieteikumi politikas veidotājiem”), ko izstrādājusi Eiropas Komisijas izveidotā ekspertu grupa, lai atbalstītu Padomes 2008. gada ieteikuma par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti pārskatīšanu (2021) (pārskatīšana tika veikta no 2019. gada septembra līdz 2020. gada septembrim).

- (8) Paziņojumā par Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam³⁰ tika uzsvērts, cik svarīga ir iekļautība, kvalitāte un pārrobežu pieredzes atzīšana Eiropas Solidaritātes korpusa ietvaros. Pieejamo iespēju kvalitātes garantijas un atbilstoša atbalsta sniegšana dalībniekiem katrā viņu brīvprātīgā darba pieredzes posmā ir priekšnoteikums tam, lai brīvprātīgais darbs sniegtu labumu kopienām, kā arī brīvprātīgajiem jauniešiem.
- (9) Viena no galvenajām grūtībām, ar ko saskaras jaunieši, kuri vēlas gūt starpvalstisku brīvprātīgā darba pieredzi, ir tas, ka nav izveidota īpaša valsts tīmekļa vietne, kurā būtu sniegta lietotājdraudzīga informācija par brīvprātīgā statusu un tiesībām, lai jaunieši varētu sākt starpvalstisku brīvprātīgo darbu, pilnībā apzinoties, kādu sociālo nodrošinājumu viņi ir tiesīgi saņemt uzņēmējdarbības valstī un savas pastāvīgās dzīvesvietas dalībvalstī³¹. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 2. oktobra Regulu (ES) 2018/1724, ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, Komisijai un dalībvalstīm jau ir pienākums ES pilsoņiem sniegt lietotājdraudzīgu informāciju tiešsaistē par tiesībām, pienākumiem un noteikumiem, kas paredzēti Savienības un valstu tiesību aktos brīvprātīgā darba jomā citā dalībvalstī³².
- (10) Daudzus ar starpvalstisko mobilitāti saistītus jautājumus nevar atrisināt tikai valsts līmenī, jo šajās aktivitātēs ir iesaistītas gan nosūtītājas dalībvalstis, gan uzņēmējas dalībvalstis. Atsevišķi pamatnosacījumi, piemēram, saistībā ar sociālā nodrošinājuma segumu, dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgi un var radīt būtiskus šķēršļus pārrobežu mobilitātei. Padomes 2008. gada ieteikumā jau bija izteikts aicinājums pastāvošos atbilstīgos ES forumos sīkāk izpētīt “atbilstīgos sociālās aizsardzības noteikumus, lai pilnībā izmantotu ES un valsts tiesību aktos paredzētās iespējas”.
- (11) Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Rīcības plāns par integrāciju un iekļaušanu 2021.–2027. gadam”³³ ir atzīta brīvprātīgā darba nozīme ierobežotām iespējām pakļauto cilvēku integrācijā un iekļaušanā. Daudziem no viņiem brīvprātīgais darbs var būt vispieejamākā iespēja, kā iesaistīties pārrobežu mobilitātē. Trešo valstu valstspiederīgie var saskarties ar administratīviem un praktiskiem šķēršļiem saistībā ar pārrobežu brīvprātīgā darba veikšanu, ja viņiem ir jāpiesakās ilgtermiņa vīzai vai uzturēšanās atļaujai, lai varētu veikt brīvprātīgā darbu citā dalībvalstī.
- (12) Brīvprātīgā darba pieredze nodrošina brīvprātīgajiem mācīšanās rezultātus, kas palielina viņu nodarbināmību. Pastāv valstu un ES sistēmas (t. i., *Youthpass*³⁴ un *Europass*³⁵), kas atbalsta brīvprātīgā darba mācīšanās rezultātu identificēšanu,

³⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam (COM(2020) 625 final, pieejams vietnē <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>).

³¹ Jāatgādina, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu ir paredzēta sociālā nodrošinājuma tiesību, tostarp slimības pabalstu, koordinācija pārrobežu situācijās, un šis regulējums attiecas uz brīvprātīgajiem, kas pārvietojas starp dalībvalstīm.

³² OV L 295, 21.11.2018., 32. lpp., I pielikuma E iedaļa; publicēta portālā “Tava Eiropa”: [Your Europe \(europa.eu\)](http://YourEurope.europa.eu).

³³ COM(2020) 758 final.

³⁴ *Youthpass* ir galvenais atzīšanas un validēšanas instruments, kas pieejams visiem “Erasmus+” un Eiropas Solidaritātes korpusa dalībniekiem, un *Youthpass* sertifikātā tiek atspoguļots mācību process un dokumentēti mācīšanās rezultāti.

³⁵ Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2018/646 (2018. gada 18. aprīlis) par kopēju sistēmu labāku pakalpojumu sniegšanai attiecībā uz prasmēm un kvalifikācijām (*Europass*) un ar ko atceļ

dokumentēšanu un validēšanu. Padomes 2012. gada 20. decembra ieteikumā par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu³⁶ darba devēji, jaunatnes un pilsoniskās sabiedrības organizācijas tika aicināti veicināt un atvieglot darbā vai brīvprātīgajās aktivitātēs iegūto mācīšanās rezultātu identificēšanu un dokumentēšanu. Padomes 2012. gada ieteikuma izvērtējumā³⁷ tika identificētas jomas, kurās ir nepieciešama turpmāka rīcība, lai sasniegtu Padomes 2012. gada ieteikumā izklāstītos mērķus un nodrošinātu cilvēkiem piekļuvi plašākām un labākām validēšanas iespējām, tādējādi ļaujot viņiem piekļūt tālākizglītībai un lietderīgi izmantot savas prasmes Eiropas sabiedrībā un darba tirgū. 2018. gada 16. aprīļa lēmumā par *Europass* brīvprātīgie ir definēti kā viena no mērķa grupām.

- (13) Jauni notikumi kopš 2008. gada, informācija par šķēršļiem starpvalstiskam brīvprātīgajam darbam un ekspertu grupas ieteikumi politikas veidošanai attiecībā uz brīvprātīgo jauniešu mobilitātes veicināšanu ir iemesls tam, kāpēc ir jāizstrādā jauns Padomes ieteikums par brīvprātīgo darbu ar mērķi veicināt un uzlabot starpvalstiskā jaunatnes brīvprātīgā darba kvalitāti un savstarpējo mācīšanos, tīklošanu un sinerģiju starp brīvprātīgā darba shēmām dalībvalstīs un Eiropas Solidaritātes korpusu.
- (14) Šajā ieteikumā pilnībā ir ievēroti subsidiaritātes un proporcionālītātes principi.

ATZĪST, KA:

1. Šajā ieteikumā tiek izmantota tā pati “brīvprātīgā darba” definīcija, kas Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 20. maija Regulā (ES) 2021/888, ar ko izveido programmu “Eiropas Solidaritātes korpusu”, proti, tas ir ne vairāk kā 12 mēnešus ilga solidaritātes aktivitāte, kas ir neapmaksāta brīvprātīga aktivitāte kopēja labuma vārdā³⁸. Ja dalībvalstīs pastāvošās starpvalstiskās shēmās ir paredzētas solidaritātes aktivitātes, kuru ilgums pārsniedz 12 mēnešus, taču kuras citādi atbilst brīvprātīgā darba definīcijai, tās ir jāuzskata par brīvprātīgo darbu šā ieteikuma nozīmē un tādējādi ir jāiekļauj tā darbības jomā.
2. Saskaņā ar šo ieteikumu jauniešu brīvprātīgais darbs ietver brīvprātīgo darbu visā ES teritorijā, ko veic ES valstspiederīgie vai trešo valstu valstspiederīgie, kuri dzīvo vienā dalībvalstī un pārceļas uz otru dalībvalsti, lai veiktu brīvprātīgu darbu saskaņā ar Eiropas Solidaritātes korpusa programmu vai jebkuru attiecīgās dalībvalsts pārrobežu brīvprātīgā darba shēmu. Cik vien iespējams, aktivitātēs, ko, reaģējot uz šo ieteikumu, veic dalībvalstis un Komisija, būtu jāņem vērā arī brīvprātīgā darba aktivitātes starp dalībvalstīm un trešām valstīm. Brīvprātīgā darba aktivitātēm nevajadzētu negatīvi ietekmēt potenciālo vai esošo algoto darbu, kā arī tās nevajadzētu uzskatīt par algota darba aizstājēju. Termins “jaunatne” un “jaunieši” attiecas uz vecuma grupu no 18 līdz 30 gadiem.
3. Ierobežotām iespējām pakļauti jaunieši ir jaunieši, kas saskaras ar šķēršļiem, kuri liedz viņiem efektīvi izmantot iespējas ekonomisku, sociālu, kultūras, ģeogrāfisku vai ar veselību saistītu iemeslu dēļ, savas migrantu izcelsmes dēļ vai tādu iemeslu dēļ kā invaliditāte vai mācīšanās grūtības, vai jebkāda cita iemesla dēļ, tostarp tāda

Lēmumu Nr. 2241/2004/EK (OV L 112, 2.5.2018., 42.–50. lpp.), tiek izveidota Eiropas sistēma, kuras mērķis ir atbalstīt tādu prasmju un kvalifikāciju pārskatāmību un izpratni par tām, kas iegūtas formālā, neformālā un ikdienējā vidē, citstarp izmantojot praktisko pieredzi, mobilitāti un brīvprātīgo darbu.

³⁶ OV C 398, 22.12.2012., 1.–5. lpp.

³⁷ [Evaluation of the EU Youth Strategy and the Council Recommendation on the mobility of young volunteers \(europa.eu\)](#), 2016. gada marts.

³⁸ Brīvprātīgajiem netiek maksāts par viņu laiku, taču var segt izdevumus, kas viņiem rodas, parasti tie ir ceļa, ēdināšanas vai izmitināšanas izdevumi un/vai citi nelieli personīgie izdevumi.

ienesla dēļ, kas varētu būt par cēloni diskriminācijai saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 12. pantu³⁹.

AR ŠO DALĪBVALSTĪM IESAKA:

Turpināt veicināt starpvalstisku brīvprātīgo darbu Eiropā un ārpus tās, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā valstu regulējumu un tiesību aktus brīvprātīgo aktivitāšu jomā, kā arī dalībvalstu vispārējās valsts prioritātes, esošās vietējās iespējas un publisko budžetu.

Šim nolūkam veicināt šādu darbības virzienu izstrādi:

1. apsvērt pasākumus, kas palīdzētu izstrādāt adekvātu un skaidru tiesisko regulējumu un īstenošanas sistēmu attiecībā uz starpvalstiskā brīvprātīgā darba aktivitātēs iesaistīto dalībnieku veselību, drošību un aizsardzību, ko panāk:
 - (a) nodrošinot, ka brīvprātīgā darba īstenošanā iesaistītie organizatori ir ieviesuši skaidras un uzticamas procedūras ar mērķi rūpēties par brīvprātīgajiem un palīdzēt viņiem krīzes, ārkārtas situāciju un citu neparedzētu apstākļu gadījumā;
 - (b) nodrošinot, ka visi brīvprātīgie var saņemt atbilstošu un pastāvīgu sociālo nodrošinājumu (citstarp ciešā sadarbībā ar apdrošināšanas pakalpojumu sniedzējiem izstrādājot apdrošināšanas iespējas konkrētām brīvprātīgo grupām, piem., jauniešiem ar invaliditāti);
 - (c) pastāvošajos atbilstīgajos ES forumos sīkāk izpētīt atbilstīgos sociālās aizsardzības noteikumus, lai pilnībā izmantotu ES un valstu tiesību aktos paredzētās iespējas;
2. sniegt informāciju un palielināt informētību par brīvprātīgo tiesībām, kā noteikts iepriekš minētajā īpašajā sistēmā, jo īpaši:
 - (a) īpašā valsts tīmekļa vietnē, kas pieejama personām ar invaliditāti, sniegtot praktisku un visaptverošu informāciju brīvprātīgajiem par valsts tiesību normām un administratīvajiem noteikumiem, ar ko reglamentē brīvprātīgo darbu, un par brīvprātīgā sociālā nodrošinājuma tiesībām un tiesībām saistībā ar brīvprātīgā darbu citā dalībvalstī tagad un nākotnē (gan attiecībā uz iebraucošajiem, gan izbraucošajiem ES brīvprātīgajiem)⁴⁰;
 - (b) mudinot esošo valsts pārrobežu brīvprātīgā darba shēmu organizētājus norādīt uz attiecīgajām valsts un Eiropas tīmekļa vietnēm⁴¹, kur brīvprātīgie var saņemt informāciju par viņu tiesībām, pienākumiem un piemērojamajiem noteikumiem attiecībā uz brīvprātīgo darbu citā dalībvalstī;
3. uzlabot brīvprātīgā darba iespēju kvalitāti, saskaņā ar valsts shēmām atbalstot brīvprātīgā darba organizētāju spēju veidošanas centienus. Jo īpaši to var panākt:

³⁹ Sk. to pašu definīciju Regulas (ES) 2021/888 2. panta 4) punktā.

⁴⁰ Citstarp informāciju par pieteikšanās procedūrām Eiropas veselības apdrošināšanas kartes (EVAK) saņemšanai un detalizētu informāciju par to, uz ko attiecas un uz ko neattiecas valsts veselības aprūpes sistēmas.

⁴¹ Daudzvalodu portāls "Tava Eiropa", kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1724 (OV L 295); Eiropas Jaunatnes portāla sadaļa *Youth Wiki*; informācija portālā *europa*, piem., par EVAK: [Pieteikšanās un kartes saņemšana. Nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība. Eiropas Komisija \(europa.eu\)](#).

- (a) mudinot organizētājus gan nosūtītājās, gan uzņēmējās dalībvalstīs sadarboties, citstarp sniedzot pietiekamu informāciju par brīvprātīgā darba aktivitāti, tās organizētājiem un brīvprātīgo personu, lai abas puses varētu pieņemt apzinātu lēmumu par šīs aktivitātes ilgtspējību un izpildīt visas juridiskās prasības;
 - (b) mudinot brīvprātīgā darba organizētājus, arī tos, kas organizē komerciāla brīvprātīgā darba aktivitātes⁴², īpašu uzmanību pievērst kvalitātei, citstarp brīvprātīgā darba organizēšanu pamatojot ar analīzi, kas apliecina identificējamās vajadzības un sniedz labvēlīgus iznākumus vietējām kopienām;
 - (c) mudinot starpvalstisku brīvprātīgā darba aktivitāšu organizētājus pievērst pienācīgu uzmanību mācīšanās dimensijai brīvprātīgajā darbā, citstarp valodu apguvei starpvalstiskā brīvprātīgajā darbā;
 - (d) atbalstot brīvprātīgā darba organizētājus, lai tie sistemātiskāk un vispārīgāk izmantotu esošās valsts vai ES sistēmas (t. i., *Youthpass* un *Europass*) ar mērķi atbalstīt brīvprātīgā darba mācīšanās rezultātu identificēšanu, dokumentēšanu un validēšanu;
 - (e) atzīstot, ka jaunatnes darbs ir viens no galvenajiem instrumentiem brīvprātīgā darba kvalitatīvai attīstībai ES, un tādējādi sniedzot ieguldījumu Eiropas jaunatnes programmas īstenošanā⁴³;
 - (f) atbalstot jaunatnes darbinieku apmācību, atzīstot nozīmīgo lomu, ko viņi pilda, ar savu klātbūtni atbalstot un vadot brīvprātīgos jauniešus augstvērtīgas brīvprātīgā darba pieredzes iegūšanas gaitā;
 - (g) mudinot starpvalstisku brīvprātīgā darba aktivitāšu organizētājus pieteikties Eiropas Solidaritātes korpusa kvalitātes zīmes saņemšanai;
 - (h) izstrādājot un veicinot vispārīgus brīvprātīgā darba kvalitātes standartus, vienlaikus smeļoties iedvesmu no visaptverošās kvalitātes, atbalsta, iekļaušanas un sertifikācijas pasākumu sistēmas, kas izklāstīta Regulā (ES) 2021/888⁴⁴, ja vien tas ir iespējams attiecīgās valsts kontekstā;
 - (i) pieņemot pasākumus, kas nodrošina, ka ar brīvprātīgo darbu netiek aizstāts algotais darbs;
4. nodrošināt, ka piekļuve starpvalstiskam brīvprātīgajam darbam ir reāli iespējama visiem jauniešiem, arī ierobežotām iespējām pakļautiem jauniešiem, citstarp:
- (a) atbalstot nacionālo vārteju un reģionālo un vietējo struktūru izveidi un/vai darbību, lai informāciju un norādījumus (personām ar invaliditāti pieejamā formā) par esošajām brīvprātīgā darba iespējām sniegtu jauniem potenciālajiem brīvprātīgajiem, arī ierobežotām iespējām pakļautiem jauniešiem, pilsoniskajai sabiedrībai / solidaritātes organizācijām un citām šajā jomā ieinteresētajām personām. Šīs struktūras var ietvert absolventu tīklus un vietējos jaunatnes darbiniekus, izmantojot viņu spējas, lai pilnvarotu un atbalstītu potenciālos brīvprātīgā darba kandidātus un attiecīgā gadījumā varētu

⁴² Prakse, kad brīvprātīgais darbs tiek apvienots ar brīvdienām, t. i., cilvēku dalība solidaritātes aktivitātēs ir neatņemama tādas tūrisma pieredzes sastāvdaļa, par kuru viņi maksā.

⁴³ Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par satvaru Eiropas programmas darbam ar jaunatni izveidei (2020/C 415/01).

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/888 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu "Eiropas Solidaritātes korpus" un atceļ Regulas (ES) 2018/1475 un (ES) Nr. 375/2014 (OV L 202, 8.6.2021., 32. lpp.).

strādāt sadarbībā ar valstu aģentūrām, kas īsteno Eiropas Solidaritātes korpusa programmu;

- (b) atvieglojot ierobežotām iespējām pakļautiem jauniešiem piekļuvi starpvalstiska brīvprātīgā darba pieredzei, izplatot mērķtiecīgu informāciju un iesaistot attiecīgās organizācijas un tīklus⁴⁵, citstarp veicinot izpratni par to, cik svarīgas ir starpkultūru kompetences un valodu apguve virzībā uz starpvalstiskas mobilitātes īstenošanu;
- (c) mudinot brīvprātīgā darba organizētājus veicināt sociālo iekļaušanu, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošu jauniešu iekļaušanu, citstarp nodrošinot saprātīgu un piemērotu izmitināšanu, kā arī garantējot pieejamību personām ar invaliditāti;
- (d) atbalstot attiecīgās organizācijas un tīklus īstermiņa, nepilna laika un vietēja mēroga brīvprātīgā darba veicināšanā, kas ir potenciāls pirmais solis virzībā uz dalību starpvalstiskās aktivitātēs, un sniedzot papildu mērķtiecīgu atbalstu tādu brīvprātīgā darba iespēju attīstībai, kurās tiek ņemtas vērā to jauniešu vajadzības, kuri dažādu iemeslu dēļ nevar piedalīties fiziskā starpvalstiskā mobilitātē, jo īpaši piedāvājot digitāla vai jaukta tipa brīvprātīgā darba iespējas;
- (e) atbalstot brīvprātīgā darba organizētājus, lai tie savos projektos attīstītu ierobežotām iespējām pakļautu jauniešu iekļaušanas aspektus⁴⁶, citstarp nodrošinot viņiem iespēju sazināties ar ekspertiem no dienestiem, kas ir atbildīgi par sociālās iekļaušanas veicināšanu un varētu viņus atbalstīt un apmācīt;
- (f) sniedzot mērķtiecīgu atbalstu brīvprātīgā darba attīstībai, jo īpaši veicinot neizdevīgā stāvoklī esošu grupu vai diskriminācijas riskam pakļautu grupu iekļaušanu, vienlīdzību un iespēju palielināšanu, motivējot brīvprātīgos jauniešus no šīm kopienām iesaistīties brīvprātīgajā darbā un būt par paraugu savā kopienā;
- (g) turpinot veicināt esošos starpvalstiskos rīkus, kas var uzlabot jauniešu mobilitāti, piemēram, mobilitātes kartes, un veicināt to izmantošanu visās starpvalstiskā brīvprātīgā darba aktivitātēs⁴⁷;
- (h) ja iespējams, neskarot Šengenas *acquis* un Savienības tiesību aktus par ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem trešo valstu valstspiederīgajiem, risinot administratīvus un praktiskus jautājumus, kas rada grūtības iegūt ilgtermiņa vīzas un/vai uzturēšanās atļaujas trešo valstu valstspiederīgajiem brīvprātīgo dienesta pienākumu pildīšanai;

⁴⁵ Lai uzzinātu, kā to izdarīt, sk. “Erasmus+” un Eiropas Solidaritātes korpusa iekļaušanas un daudzveidības stratēģiju: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity_en.

⁴⁶ Saskaņā ar šādām 2020./2021. gadā pieņemtām ES līdztiesības stratēģijas un iekļaušanas politikas pamatnostādņēm, kas vērstas uz konkrētām diskriminētām un neizdevīgā stāvoklī esošām grupām: ES rasisma apkarošanas rīcības plāns 2020.–2025. gadam (COM(2020) 565 final, 18.9.2020.); ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskais satvars (COM(2020) 620 final, 9.10.2020.); LGBTIK līdztiesības stratēģija (COM(2020) 698 final, 12.11.2020.); Rīcības plāns par integrāciju un iekļaušanu (COM(2020) 758 final, 24.11.2020.); Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija (COM(2021) 101 final, 3.3.2021.).

⁴⁷ Tā ir labā prakse, kas jau tika īstenota bijušajā Eiropas Brīvprātīgo dienestā un tagad tiek īstenota Eiropas Solidaritātes korpusā, t. i., ikvienam brīvprātīgajam bez maksas piešķirt Eiropas Jaunatnes karti.

5. palielināt izpratni par starpvalstiska brīvprātīgā darba priekšrocībām, izmantojot informāciju, norādījumus un informatīvus pasākumus, un pievērst īpašu uzmanību tam, lai vienādi uzrunātu ierobežotām iespējām pakļautos jauniešus, citstarp skaidrojot, ka
 - (a) brīvprātīgais darbs ir konkrēts veids, kā jaunieši var palīdzēt risināt sabiedrības problēmas;
 - (b) brīvprātīgā darba pieredze veicina jauniešu personīgo, izglītības, sociālo, pilsonisko un profesionālo attīstību un palīdz viņiem attīstīt prasmes un kompetences, kas ir vajadzīgas un tiek augstu novērtētas darba tirgū;
 - (c) pastāv sistēmas (citstarp *Youthpass* un *Europass*), kas atbalsta brīvprātīgā darba mācīšanās rezultātu identificēšanu, dokumentēšanu un validēšanu, jo īpaši ar rīcību, kurā iesaistītas valsts ieinteresētās personas izglītības, apmācības, nodarbinātības, sociālo pakalpojumu un jaunatnes nozarē;
6. atbalstīt un veicināt ar brīvprātīgo darbu saistītas kopienas veidošanas aktivitātes. Tas ietver šādus aspektus:
 - (a) veicināt tādu brīvprātīgajiem paredzētu tīklu darbību, kas darbojas saskaņā ar esošajām valsts shēmām, jo īpaši tad, ja tiem ir ilgtermiņa redzējums, proti, tie nav saistīti ar atsevišķu projektu īstenošanas laiku vai tos neierobežo atsevišķu projektu termiņi;
 - (b) popularizēt esošos Eiropas tīklus, kas saistīti ar brīvprātīgo darbu, jo īpaši Eiropas Solidaritātes tīklu un *Europeers* tīklu, kā arī citus resursus un platformas, kas pieejamas, izmantojot Eiropas Solidaritātes korpusa portālu Eiropas Jaunatnes portālā;
 - (c) mudināt bijušos brīvprātīgos kā vēstniekus vai tīkla dalībniekus dalīties savā pieredzē jaunatnes tīklos, izglītības iestādēs un semināros, kā arī apmācīt pašreizējos vai topošos brīvprātīgos;
 - (d) mudināt brīvprātīgā darba organizētājus atbalstīt brīvprātīgo integrāciju uzņēmējā kopienā viņu darbības laikā un turpinot brīvprātīgo darbu pēc atgriešanās mājās, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai atbalstītu ierobežotām iespējām pakļautos jauniešus;
7. izpētīt jaunas tendences un alternatīvas dimensijas un formātus brīvprātīgā darba kontekstā, citstarp:
 - (a) veicinot un izmēģinot digitālā brīvprātīgo darba formātus un vācot datus par šādu brīvprātīgo darbu, arī starpvalstiskā kontekstā; ar digitālo brīvprātīgo darbu var vai nu papildināt fizisku mobilitāti, vai arī tas var būt atsevišķs brīvprātīgā darba formāts. Tas varētu būt īpaši svarīgi nolūkā uzlabot ierobežotām iespējām pakļauto jauniešu piekļuvi brīvprātīgajam darbam;
 - (b) atzīstot starppaaudžu brīvprātīgā darba vērtību un veicinot to kā nozīmīgu ieguldījumu novecojošās sabiedrības problēmu risināšanā un arī kā veidu, kā iesaistīt jauniešus paaudžu dialogā, atbalstot zināšanu nodošanu starp paaudzēm un uzlabojot sociālo kohēziju;
8. radīt sinerģiju, savstarpējo papildināmību un nepārtrauktību starp brīvprātīgā darba shēmām un iniciatīvām, kas pastāv Eiropas līmenī un (dažādos līmeņos) atsevišķās dalībvalstīs. Daži piemēri:

- (a) informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm par esošajām brīvprātīgā darba shēmām, citstarp valsts civildienesta shēmām, ja tādas pastāv, un šādas informācijas nosūtīšana Eiropas Komisijai, lai atvieglotu publicēšanu Eiropas Jaunatnes portālā un portālā *Youth Wiki*, kā arī labākās prakses pilnveide;
 - (b) tādu pasākumu izvērtēšana, kas veicinātu un atbalstītu labākās prakses pārņemšanu no citām brīvprātīgā darba shēmām;
9. atbalstīt brīvprātīgo darbu, kas sniedz jēgpilnu ieguldījumu ar klimatu un vidi saistītu problēmu risināšanā, veicinot:
- (a) zaļās prakses integrāciju visos brīvprātīgā darba projektos un aktivitātēs, kā arī vides ziņā ilgtspējīgu un atbildīgu rīcību dalībnieku un dalīborganizāciju vidū;
 - (b) brīvprātīgā darba aktivitāšu ietekmes uz vidi samazināšanu, piemēram, samazinot atkritumu daudzumu, veicinot pārstrādi un izmantojot ilgtspējīgus transportlīdzekļus;
 - (c) tāda brīvprātīgā darba attīstību, kurā tiek risināti jautājumi, kas saistīti ar vides aizsardzību, ilgtspējību, klimata mērķiem, katastrofu novēršanu un atjaunošanos pēc tām;
10. iekļaut informāciju par šā ieteikuma īstenošanas gaitā panākto progresu regulārajos atjauninājumos, ko veic saskaņā ar ES jaunatnes stratēģiju, jo īpaši saistībā ar turpmākajiem valsts pasākumu plānotājiem (*FNAP*).

AR ŠO AICINA KOMISIJU:

1. atbalstīt dalībvalstis šā ieteikuma ievērošanā, izmantojot sadarbības mehānismus un instrumentus, kas izstrādāti saistībā ar ES jaunatnes stratēģiju un ES jaunatnes programmām, jo īpaši Eiropas Solidaritātes korpusu;
2. veicināt savstarpēju mācīšanos un apmaiņu starp dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām dažādos līmeņos, izmantojot tādas darbības kā mācīšanās no līdzbiedriem, līdzbiedru konsultēšana, ekspertu grupu izveide, tīklošana un citu sadarbības struktūru izveide, arī koncentrējoties uz sinerģijām un savstarpējo papildināmību starp ES un valsts līmeņa shēmām, citstarp valsts civildienesta shēmām, ja tādas pastāv; šim nolūkam izmantot esošās platformas, piemēram, *Youth Wiki* un Eiropas Jaunatnes portālu, kur var kopīgot resursus un zināšanas starp dalībvalstīm un nevalstiskajām organizācijām (NVO) dažādos līmeņos;
3. izpētīt jaunas tendences un formātus brīvprātīgā darba jomā, vācot pierādījumus, pilnveidojot labāko praksi un sagatavojot norādījumus un rokasgrāmatas, jo īpaši attiecībā uz digitālo vai jaukta tipa brīvprātīgo darbu un starppaaudžu brīvprātīgo darbu;
4. popularizēt Eiropas jauniešu brīvprātīgā darba iespējas un informēt par tām, iesaistot arī ierobežotām iespējām pakļautus cilvēkus un izmantojot šai nolūkā Eiropas Jaunatnes portālu, kurā ir ietverts Eiropas Solidaritātes korpusa rīkoto solidaritātes aktivitāšu reģistrācijas rīks; sadarbībā ar dalībvalstīm iekļaut Eiropas Jaunatnes portālā saites uz attiecīgajām valstu tīmekļa vietnēm⁴⁸;

⁴⁸ Tādām, kurās ir sniegta informācija, kas norādīta šā ieteikuma 2. punkta a) apakšpunktā, kā arī informācija par valsts brīvprātīgā darba shēmām.

5. veicināt jauniešu ar invaliditāti starpvalstisku brīvprātīgo darbu, ierosinot līdz 2023. gada beigām izveidot Eiropas invaliditātes karti, kas tiks atzīta visās ES dalībvalstīs. Ierosinājuma pamatā būs pieredze, kas gūta gan ES invaliditātes kartes izmēģinājuma projektā, kurš pašlaik tiek īstenots astoņās dalībvalstīs⁴⁹, gan saistībā ar Eiropas invalīdu stāvvietu izmantošanas kartes ieviešanu;
6. turpināt attīstīt, veicināt un atbalstīt to esošo ES instrumentu izmantošanu, kas atbalsta neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātu validēšanu (jo īpaši *Youthpass* un *Europass* platforma), citstarp izmantojot Eiropas digitālos apliecinājuma dokumentus par mācību sasniegumiem;
7. atbalstīt pētniecību un datu vākšanu par brīvprātīgā darba un solidaritātes aktivitāšu ilgtermiņa ietekmi uz iedzīvotājiem un organizācijām, kā arī uz sabiedrību, citstarp par gūto pieredzi un Covid-19 pandēmijas ietekmi uz brīvprātīgā darba nozari un tās gatavību līdzīgām krīzēm, izmantojot šai nolūkā pētījumus, aptaujas, statistiku, izpēti un datu analīzi;
8. izmantot *FNAP*, lai apkopotu informāciju par dalībvalstu panākto progresu šā ieteikuma izpildē;
9. ziņot par šā Padomes ieteikuma izmantošanu saistībā ar darbu, kas tiek veikts, īstenojot ES jaunatnes stratēģiju un stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ar mērķi izveidot Eiropas izglītības telpu, un arī turpmāk.

Ar šo ieteikumu tiek aizstāts Padomes 2008. gada 20. novembra ieteikums par brīvprātīgo jauniešu mobilitāti Eiropas Savienībā.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētāja*

⁴⁹ [ES invaliditātes karte. Nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība. Eiropas Komisija \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/eiropa/invaliditeite/karte)